

2008WMC121 bijlage

Eerste Voortgangsrapportage Programma Wel Thuis! 2, Over de periode april 2008 – oktober 2008

Met het programma Wel Thuis! willen we als provincie een bijdrage leveren aan de maatschappelijke ambitie om ouderen en mensen met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking in staat te stellen zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen in hun eigen omgeving met behoud van de regie over het eigen leven, met de diensten die ze wensen en nodig hebben en met de voorzieningen onder handbereik.

Achtergrond

Eind 2007 is het eerste programma Wel Thuis! beëindigd en geëvalueerd. De conclusie was dat er de afgelopen jaren veel is bereikt. Het gedachtegoed van het programma is wijd verspreid onder de betrokken partijen en er zijn veel initiatieven van de grond gekomen. De aanbeveling was om een vervolg op het programma Wel Thuis! 1 te ontwikkelen, omdat:

- de resultaten van het programma bestendig dienen te worden. In veel gevallen gaat het nog om plannen. Sturing en bewaking lijken nodig om een en ander daadwerkelijk te realiseren;
- de doelstellingen in kwantitatieve termen nog niet bereikt zijn;
- diverse ontwikkelingen, o.a. op het gebied van welzijn, domotica en levensloopbestendigheid, nieuwe impulsen en initiatieven verdienen.

Het nieuwe programma Wel Thuis! 2 is op 31 maart 2008 door Provinciale Staten vastgesteld.

In deze rapportage schetsen we de voortgang van het programma in de periode april tot oktober 2008 en geven we een vooruitblik op de komende maanden.

Deel 1: Voortgang programmadoelstelling

Programmadoelstelling Wel Thuis!

De doelstellingen zoals geformuleerd in het programma Wel Thuis! 1 zijn in het programma Wel Thuis! 2 gehandhaafd, te weten:

1. *Vergroten van het aantal en de variatie aan toegankelijke woningen met welzijn en zorg met de mogelijkheid van 24-uurszorg.*
2. *Versterken van het samenspel tussen partijen op lokaal niveau.*

Deze doelstellingen leiden tot de volgende opgave:

Kwantitatief

- In 2012 zijn er in de provincie Utrecht ten opzichte van 2003 24.000 toegankelijke woningen met welzijn en zorg bijgekomen, waaronder 9.500 zorgwoningen.

Kwalitatief

- Vraag en aanbod op het terrein van wonen, welzijn en zorg is beter op elkaar afgestemd; er is voldoende variatie in woonvormen. Dienstverlening is afgestemd op de specifieke behoeften.
- Op lokaal niveau is een integrale aanpak op het gebied van wonen, welzijn en zorg gerealiseerd.

- De samenwerking tussen partners in het veld is verbeterd; er is sprake van een duidelijke regievoering door gemeenten.

Stand van zaken oktober 2008

In Wel Thuis! 1 is bij het monitoren van de voortgang vooral de eigen bijdrage gevolgd en hebben we in beeld gebracht tot hoeveel extra toegankelijke woningen met welzijn en zorg (feitelijk of in planvorming) dit heeft geleid. Dit levert echter niet per definitie een totaalbeeld van de provincie op. We zijn immers niet bij alles betrokken wat er binnen gemeenten gaande is op dat gebied.

Monitor Wel Thuis! 2

In opdracht van de provincie is daarom een monitor Wel Thuis! 2 ontwikkeld. Op basis van *bestaande gegevens* heeft onderzoeksbureau Companen per doelgroep een zo compleet mogelijk beeld van de actuele vraag naar en het *gerealiseerde* aanbod van toegankelijke woningen met welzijn en zorg, waaronder zorgwoningen, per gemeente en voor de provincie Utrecht als totaal in kaart gebracht. De monitor dient als belangrijk sturingsinstrument binnen het programma Wel Thuis! 2. Het stelt ons in staat de voortgang in de realisatie van de programmadoelstellingen te meten en per gemeente vast te stellen welke ondersteuning nodig is om het gewenste resultaat te bereiken.

Het eerste concept van de monitor is inmiddels opgeleverd. Hieruit blijkt dat in de periode 2003-2007:

- in de provincie Utrecht 11.600 woningen met welzijn en zorg gerealiseerd zijn. Het gaat hierbij om nieuwbouw en om bestaande woningen waaraan zorg en welzijnsvoorzieningen is toegevoegd;
- het aantal gerealiseerde zorgwoningen op 2500 wordt geraamd.

Opgemerkt dient te worden dat binnen de provincie veel verschillende definities van toegankelijke woningen en zorgwoningen worden gehanteerd. Om toch tot een operationalisering (telling) te komen, is Companen in overleg met de provincie uitgegaan van 3 en 4 sterrenwoningen¹.

Enkele belangrijke conclusies die uit de monitor naar voren komen, zijn:

- Uitgaande van de opgave van 24.000 toegankelijke woningen met welzijn en zorg ligt de toename in de periode 2003-2007 op schema.
- Het aantal *gerealiseerde* zorgwoningen blijft enigszins achter.
- De feitelijke vraag naar zorgwoningen binnen de provincie Utrecht blijkt lager uit te vallen dan de geplande 9500. Het is realistischer om uit te gaan van een toename van 7200 zorgwoningen in 2014.
- De afgelopen jaren hebben gemeenten zich samen met de organisaties die actief zijn op het WWZ terrein ingespannen om inzicht te krijgen in de vraag naar en het aanbod van toegankelijke woningen met welzijn en zorg. Het blijkt echter in de praktijk niet eenvoudig te zijn om dit inzicht te verkrijgen. Bovendien blijken de meeste gemeenten nog geen totaalbeeld te hebben van de plannen tot uitbreiding van het aantal sterwoningen. Er zijn dus nog veel witte vlekken die het moeilijk maken om een goed overzicht te verkrijgen.

Aantallen zorgwoningen

Zoals vermeld, blijkt uit de monitor Wel Thuis! 2 dat op grond van nieuwe inzichten de feitelijke behoefte (vraag) naar zorgwoningen in 2014 lager is dan in 2003 is geraamd. Deze conclusie is in lijn met de cijfers die de ministeries van VROM en VWS voor de provincie hebben afgegeven. De toename in het totale aantal toegankelijke woningen met welzijn en zorg is overigens onveranderd. Omdat de ervaring leert dat 30 % van de plannen uiteindelijk niet tot uitvoer komt², blijven we in het

¹ Voor de definitie zie bijlage. Het sterrenstelsel wordt ook gehanteerd binnen het BRU, regio Eemland en door veel woningcorporaties. Ook het bouwbesluit bij nieuwbouwwoningen gaat hiervan uit.

² Dit opslagpercentage wordt ook gehanteerd door de commissie bouwstagnatie.

programma Wel Thuis! 2 koersen op een toename van het aantal zorgwoningen, *gerealiseerd of in planvorming*, met 9500 totdat het gewenste aantal van tenminste 7200 bereikt is.
Thermometer Wel Thuis!

Onderzoeksbureau Companen heeft zich gebaseerd op een raming van de feitelijke gerealiseerde woningen. Uit de gegevens waarover het programma Wel Thuis! beschikt, blijkt dat er binnen de provincie daarnaast plannen zijn voor de bouw van 9000 toegankelijke woningen met welzijn en zorg en 3500 zorgwoningen, o.a. in de nieuw te ontwikkelen levensloopbestendige wijken.

Het aantal toegankelijke woningen met welzijn en zorg, waaronder zorgwoningen, dat gerealiseerd is dan wel in de fase van planvorming verkeert, komt daarmee in totaal op:

	Gerealiseerd t/m 2007	In planvorming	Totaal	Doelstelling 2012
Toegankelijke woningen met welzijn en zorg	11.600	9000	20.600	24.000
Waarvan Zorgwoningen	2500	3500	6000	7200 - 9500

Uit deze cijfers wordt duidelijk dat we moeten blijven investeren in de ontwikkeling van nieuwe plannen, met name op het gebied van zorgwoningen, maar dat het ook van belang is om de plannen die er nu zijn scherp in de gaten te houden en toe te zien op daadwerkelijke uitvoer. Het programma Wel Thuis! zal de vinger aan de pols houden en door middel van de diverse ondersteuningsprojecten lokale partijen waar mogelijk een duwtje in de rug geven.

Vooruitblik

In de komende rapportageperiode zullen de gemeenten de resultaten van de monitor Wel Thuis! 2 ontvangen. Iedere gemeente ontvangt de provinciale rapportage en de eigen gemeentelijke rapportage. Vervolgens bezoeken we alle gemeenten om de uitkomsten te bespreken en waar mogelijk ontbrekende gegevens te verkrijgen. Gezamenlijk zal bepaald worden waar extra inspanning gewenst of vereist is en welke ondersteuning de provincie daarbij kan bieden. Daarnaast zullen afspraken gemaakt worden over de jaarlijkse actualisering van de monitor. Ook de overige relevante partijen als woningcorporaties, zorginstellingen en welzijnsorganisaties zullen de provinciale rapportage ontvangen.

Deel 2: Voortgang projecten

De ontwikkelingen op het gebied van wonen, welzijn en zorg vragen om een programmatische en integrale aanpak. Binnen het programma Wel Thuis! 2 worden drie sporen onderscheiden die elkaar ondersteunen en versterken, te weten:

1. *procesondersteuning*: faciliteren en ondersteunen van het (samenwerkings)proces op lokaal niveau. Hieronder vallen de projecten: Regionale bestuurlijke overeenkomsten/ondersteunen gemeenten (1.1); Stimuleren levensloopbestendige wijken (1.2); Stimuleringsregeling wonen, welzijn, zorg (1.3).
2. *inhoudelijke ondersteuning*: bijstand op specifieke (deel)gebieden. Hiertoe behoren de projecten: Toekomst Thuis (2.1); Kleinschalige woonvormen voor mensen met dementie (2.2); Versterken welzijn (2.3); Allochtone ouderen en allochtone mensen met een beperking (2.4).
3. *kennisdeling*: verzamelen en beschikbaar stellen van relevante kennis en actuele informatie. Hieronder vallen de projecten: Monitor Wel Thuis! (3.1); Informatie-uitwisseling (3.2).

Spoor 1: Procesondersteuning

1.1 Project Regionale bestuurlijke overeenkomsten/ondersteunen gemeenten

<i>Een steuntje in de rug</i>

Doel:

Met gemeenten en andere partijen zijn afspraken vastgelegd over de aanpak van de regionale opgave op het terrein van wonen, welzijn en zorg. Initiatieven die bijdragen aan een gerichte verbetering op dit terrein worden ondersteund.

Eindresultaat 2011:

- Gemeentelijke regierol is versterkt
- Tenminste 20 gemeenten zijn gericht ondersteund
- In alle regio's is een (vorm van) regionale overeenkomst van kracht
- Op basis van uitvoeringsplannen is invulling gegeven aan de regionaal berekende opgave

Tussenresultaten:

- Op 30 juni 2008 is het convenant 'Stimuleringsregeling Wonen met Welzijn en Zorg in het Stadsgewest Utrecht' ondertekend door de bestuurders van BRU en provincie. Met het convenant willen BRU en provincie een impuls geven aan de realisatie van de opgave op het terrein van wonen met welzijn en zorg. In dit convenant is vastgelegd dat BRU en provincie ieder €1 miljoen beschikbaar stellen, o.a. ten behoeve van een stimuleringsregeling. Met deze regeling kunnen partijen worden ondersteund bij het uitvoeren van projecten op het terrein van wonen, welzijn en zorg. De eerste indieningsdatum voor de projectvoorstellen was 1 oktober 2008. In totaal zijn er 25 aanvragen ontvangen met een totaalbedrag van € 3.094.803, - .
- Met alle gemeenten in de regio Zuid-Oost Utrecht zijn gesprekken gevoerd over mogelijke ondersteuning vanuit het programma Wel Thuis!. Bij een aantal gemeenten (Renswoude, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal en Wijk bij Duurstede) heeft dit geleid tot concrete samenwerkingsafspraken. Door het burgemeestersplatform van de gemeenten in Zuid-Oost is uitgesproken dat toegewerkt wordt naar een bestuurlijke overeenkomst Wel Thuis! die past bij de specifieke situatie in de regio en die is ingebed in de kaders van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. Hiervoor is € 750.000,- beschikbaar.
- Voor de regio's Utrecht West en Eemland zijn al eerder bestuurlijke overeenkomsten gesloten. Op basis daarvan zijn concrete projectplannen ontwikkeld die nu in uitvoering zijn. Hierbij gaat het onder andere om de volgende projecten:
  - In Utrecht West streven de welzijnsorganisaties naar intensieve samenwerking om zo de kwaliteit van de dienstverlening te kunnen verbeteren. De provincie ondersteunt dit samenwerkingsproces.
  - In Eemland wordt een project uitgevoerd om via een specifieke aanpak ouderen met (beginnende) psychische en psychiatrische problematiek eerder te bereiken zodat ze langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen.
  - In de gemeente Amersfoort wordt uitwerking gegeven aan negen woonservicegebieden.
  - De gemeenten Breukelen en Loenen worden ondersteund bij de uitwerking van woonservicewijken.
  - In de gemeente Leusden is een project opgestart om valongelukken terug te dringen waardoor noodverhuizingen kunnen worden voorkomen.
  - In de gemeente Woudenberg is ondersteuning gegeven aan een dagbestedingsproject voor mensen met een verstandelijke beperking.
- Er is een provinciebreed project opgestart dat zich richt op de vraag hoe ouderen in een koopwoning ondersteund kunnen worden. In de provincie Utrecht woont 50-80% van de ouderen in een koopwoning, terwijl onbekend is of en in welke mate deze woningen geschikt zijn als er zich beperkingen voordoen. In navolging van de provincie Friesland wil de

provincie Utrecht in de vorm van pilots met een aantal gemeenten onderzoeken op welke wijze woningbezitters gestimuleerd kunnen worden hun woning geschikter te maken. De vier pilotgemeenten zijn: Woudenberg, Maarssen, Utrechtse Heuvelrug en Utrecht.

Vooruitblik:

- Op basis van de nieuwe monitor Wel Thuis! zullen met alle gemeenten gesprekken worden gevoerd om tot een verdere gerichte samenwerking te komen op het terrein van wonen, welzijn en zorg.
- Met de gemeenten in Zuid-Oost worden bestuurlijke afspraken vastgelegd.
- Projecten die voortkomen uit de bestuurlijke overeenkomsten zijn in uitvoering genomen/afgerond.
- De voortgang op het terrein van wonen, welzijn en zorg zal op gemeentelijk niveau intensief worden gevolgd.

1.2 Project Stimuleren levensloopbestendige wijken

Van visie naar uitvoer

Doel:

In Zeist-Oost wordt een levensloopbestendige wijk ontwikkeld met een innovatief aanbod van geïntegreerde diensten- en voorzieningen en met een aanbod van woningen dat past bij de verschillende levensfasen en -stijlen van de bewoners. Het project, genaamd Zorgeloos Wonen, dient als voorbeeldproject voor andere gemeenten.

Eindresultaat:

- Een landelijk voorbeeldproject is gerealiseerd
- De ervaringen zijn beschikbaar gesteld.

Tussenresultaten:

- In november 2005 is een intentieovereenkomst met de gemeente Zeist ondertekend. Het proces om te komen tot de ontwikkeling van een ontwerp voor de wijk kwam vervolgens moeizaam op gang. Uiteindelijk heeft de provincie besloten intensieve begeleiding te bieden in de vorm van een ervaren en deskundige procesbegeleider. Dit heeft in april 2008 geleid tot de oplevering van een visiedocument. Samen met de lokale partijen werkt de gemeente Zeist het visiedocument uit tot concrete uitvoeringsplannen. Om vinger aan de pols te houden neemt de provincie deel aan de taskforce en de stuurgroep Zorgeloos Wonen. Intussen zijn er al wel een aantal concrete activiteiten gestart die mede door de provincie ondersteund worden, zoals de uitvoer van een communicatietraject en de aanstelling van een wijkcoach.

Vooruitblik:

- In januari 2009 zal het visiedocument met de uitvoeringsplannen ter besluitvorming voorgelegd worden aan PS, waarna het resterende budget besteed kan worden.

1.3 Project Stimuleringsregeling Wonen, Welzijn en Zorg

Succesvolle regeling wordt met flexibele opzet voortgezet

Doel:

Financiële impuls geven aan:

- de realisatie van kleinschalige woonvormen voor kwetsbare groepen (mensen met een fysieke, verstandelijke of psychische beperking);

- het ontwikkelen van welzijnsactiviteiten die de integratie, ontmoeting en acceptatie van kwetsbare groepen in de wijk bevorderen;
- projecten die als voorbeeld en inspiratie kunnen dienen voor anderen op het gebied van wonen, welzijn en zorg.

De nieuwe regeling (2008-2011) is vooral gericht op het stimuleren van cliëntinitiatieven (bevorderen van de vraag) en innovatieve projecten.

Eindresultaat:

- Tenminste 50 lokale initiatieven die bijdragen aan de doelstelling van Wel Thuis! zijn ondersteund.

Tussenresultaat:

- De stimuleringsregeling Wonen, Welzijn en Zorg is uitgewerkt en door Provinciale Staten vastgesteld op 23 juni 2008.
- De eerste tender is op 15 september gesloten. Hiervoor is € 400.000 gereserveerd. Cliëntenbelang Utrecht is benaderd om actief cliëntinitiatieven te werven. Daarnaast is de regeling onder de aandacht gebracht tijdens de zomermarkt Wonen, Welzijn Zorg (zie verder bij project Informatie-uitwisseling). Inmiddels zijn 55 aanvragen binnengekomen voor een totaalbedrag van € 3.539.815, -.

Vooruitblik:

- De beschikking van de geselecteerde projecten zal plaatsvinden op 15 december 2008. Voor een deel van de aanvragen die in eerste instantie niet gehonoreerd kunnen worden maar wel passen binnen de doelstellingen van Wel Thuis! en voldoen aan de criteria, zal geld beschikbaar worden gesteld uit andere Wel Thuis! budgetten.
- In het voorjaar 2009 zal een nieuwe tender opengesteld worden.

Spoor 2: Inhoudelijke Ondersteuning

2.1 Project Toekomst Thuis

<i>Van pilot naar werkproces</i>

Doel:

Verbreding en opschaling van domoticatoepassingen zodat met ondersteuning van ICT mensen langer veilig en zelfstandig thuis kunnen blijven wonen.

Eindresultaat:

- Lopende domoticapilots zijn afgerond. De resultaten zijn verspreid.
- 5 nieuwe lokale en/of regionale projecten zijn geïnitieerd en ondersteund. Daarmee zijn 1000 woningen met welzijn en zorg gerealiseerd.

Tussenresultaten:

- De 3e monitoringsrapportage van Toekomst Thuis is in september 2008 verschenen. In deze rapportage wordt de stand van zaken beschreven van de eerste drie pilotprojecten die door de provincie Utrecht ondersteund worden. Het gaat om de stad Utrecht (Aveant/Portaal), Soest (Amant/Portaal) en Woerden/Zegveld (Vierstroom/SWW). In totaal betreft het op dit moment 60 aansluitingen
- Het project Daelhoven (Baarn Soest) heeft op 24 juni de best Practices Award 2008 Zorg Welzijn en Wonen gewonnen. Binnen dit project zijn 20 aansluitingen gerealiseerd.
- In 2007 zijn 5 nieuwe domotica (screen to screen) projecten geselecteerd via de tijdelijke stimuleringsregeling Toekomst Thuis 2007 (Leusden, Woudenberg, Vianen, De Bilt en IJsselstein). Deze projecten bevinden zich nu in de voorbereidingsfase (realiseren van de randvoorwaarden zoals systemen en infrastructuur). Volgens planning zullen de cliënten

begin 2009 daadwerkelijk aangesloten worden. Dan zal ook duidelijk worden hoeveel aansluitingen daadwerkelijk gerealiseerd gaan worden.

- Eén keer in de twee maanden wordt er door de provincie Utrecht een projectleideroverleg georganiseerd. Hierin kunnen alle projectleiders van de door de provincie Utrecht gesubsidieerde projecten kennis er ervaringen op het gebied van de invoering van domotica uitwisselen en worden knelpunten besproken
- Er is een projectplan voor de uitwerking van het thema 'ethiek' opgesteld. De uitvoering zal met name bestaan uit de publicatie van een brochure waarin toonaangevende mensen vanuit verschillende maatschappelijke perspectieven hun visie op de ethische aspecten van domotica en zorg op afstand uiteenzetten.
- Op 18 september heeft er een 'Do It Domotica' bijeenkomst plaatsgevonden. Deze bijeenkomst werd door de provincie georganiseerd in samenwerking met Vilans. Tijdens deze bijeenkomst werd de nadruk gelegd op de stappen die genomen dienen te worden om van een pilot naar een werkproces te komen.

Vooruitblik:

- De eerste drie pilotprojecten worden eind december 2008 afgerond. De voortgang van de projecten wordt gemonitord. In november 2008 verschijnt het 4e tussenrapport. Daarin zal niet alleen ingegaan worden op de organisatorische vertaalslag maar ook op de kosten en ervaringen van cliënten. In maart 2009 zal de eindrapportage worden uitgebracht.
- De provincie Utrecht en de provincie Noord-Brabant werken een plan uit om in 2009 te komen tot samenwerking op het gebied van domotica.
- In februari 2009 zal een nieuwe Stimuleringsregeling Toekomst Thuis aan Provinciale Staten voorgelegd worden. Met de nieuwe regeling zal een verbreding en opschaling van domotica-voorzieningen worden gerealiseerd.
- In het voorjaar 2009 zal er wederom een Do It Domotica bijeenkomst georganiseerd worden.
- De toepassingsmogelijkheden van domotica voor ouderen in een koopwoning zullen nader onderzocht worden. (zie project ondersteuning gemeenten)

2.2 Project kleinschalige woonvormen voor mensen met dementie

Creëren van een huiselijke sfeer

Doel:

Het stimuleringsprogramma 'kleinschalig wonen voor mensen met dementie' heeft tot doel het aantal kleinschalige woonvormen voor mensen met dementie uit te breiden en een betere spreiding van de (kleinschalige) capaciteit over de provincie Utrecht te realiseren, te bereiken door:

- het aanjagen van initiatieven bij met name gemeenten waar tekorten gaan ontstaan op het gebied van (kleinschalige) woonvormen voor mensen met dementie;
- het ondersteunen van partijen in de initiatieffase;
- outputgerichte subsidie voor de realisatie van kleinschalige woonvormen;
- in algemene zin promotie en ondersteuning.

Eindresultaat:

- 400 nieuwe plaatsen in kleinschalige woonvormen voor mensen met dementie zijn gerealiseerd.
- De provincie levert ondersteuning aan de ontwikkeling en toepassing van het concept kleinschalige woonvormen.

Tussenresultaten:

- Het afgelopen half jaar heeft de nadruk gelegen op het uitwerken van de subsidieregeling. De provincie stelt per project een bijdrage van maximaal €100.000 beschikbaar voor de realisatie

van nieuwe kleinschalige voorzieningen voor mensen met dementie. Op 1 september 2008 is de termijn waarop aanvragen ingediend kunnen worden, gesloten. De belangstelling voor de regeling is groot. Er zijn 18 subsidieaanvragen ingediend, terwijl het subsidieplafond voor 2008 is vastgesteld op €700.000, -.

- In de gemeenten Rhenen, Renswoude, Bunnik, De Bilt en Soest zijn in afgelopen periode projecten in oriëntatie- en initiatieffase ondersteund. In de meeste gevallen gaat het hierbij om het (laten) uitvoeren van een haalbaarheidsstudie naar de (on)mogelijkheden van een kleinschalige voorziening voor mensen met dementie in een bepaalde wijk.

Vooruitblik:

- Eind oktober 2008 worden de subsidies toegekend. Dan zal ook duidelijk zijn hoeveel extra plaatsen dit zal opleveren.
- Begin 2009 wordt een nieuwe tranche opengesteld voor de subsidieregeling 'kleinschalig wonen voor mensen met dementie'.
- De ondersteuning van gemeenten en andere partijen in de oriëntatie- en initiatieffase zal worden voortgezet.
- Er wordt gestart met het opzetten van een 'leernetwerk'. Dit heeft tot doel kennis te verspreiden en ervaringen uit te wisselen over projecten op het terrein van kleinschalig wonen.

2.3 Project Versterken Welzijn

<i>Vraaggericht en flexibel</i>

Doel:

Gemeenten en welzijnorganisaties hebben een gedeelde visie op 'welzijn' op basis waarvan toekomstige (flexibele en vraaggerichte) welzijnsproducten en diensten ontwikkeld kunnen worden.

Resultaat:

- Gemeenten en welzijnsorganisaties zijn ondersteund bij de uitwerking en implementatie van een vraaggericht en flexibel welzijnsaanbod.

Tussenresultaten:

- Door middel van een aantal klankbordgroepbijeenkomsten zijn gemeenten, welzijnsorganisaties en cliënten geconsulteerd over hun ervaringen met betrekking tot vraaggericht werken en de samenwerking tussen partijen.
- Daarnaast is contact gezocht met kennis- en expertisecentra, waaronder de Hogeschool Utrecht, om het ondersteuningaanbod op het terrein van welzijn in kaart te brengen.
- Op basis van de twee bovenstaande activiteiten is een conceptplan opgesteld met aanbevelingen voor een ondersteuningsaanbod aan gemeenten en welzijnsorganisaties.
- Tot slot zijn met een aantal gemeenten alvast afspraken gemaakt over provinciale ondersteuning bij een aantal welzijnsvraagstukken (zie ondersteuning gemeenten).

Vooruitblik

- Op basis van het opgeleverde procesplan worden in het najaar van 2008 activiteiten voor de verdere versterking van welzijn verder uitgewerkt en uitgevoerd. Deze activiteiten zullen op twee sporen gebaseerd zijn, namelijk:
  1. Een procesmatig ondersteuningsaanbod voor gemeenten en welzijnsorganisaties, waarmee lokale samenwerking wordt vergroot en de ontwikkelingen in de richting van een duidelijk opdrachtgever- en opdrachtnemerschap wordt ondersteund.
  2. Een inhoudelijk aanbod, waarin gereageerd wordt op lokale vragen.

2.4 Project Allochtone ouderen en allochtonen met een beperking

Aandacht voor een minder zichtbare doelgroep

Doel:

Op basis van inzicht in de wensen van allochtone ouderen en allochtonen met een beperking ontwikkelen van projecten op het gebied van wonen, welzijn en zorg die aansluiten bij de behoeften van deze groepen.

Momenteel zijn er nog relatief weinig allochtone ouderen in Nederland, maar hun aantal gaat snel groeien. Landelijk zijn er nu naar schatting 100.000 allochtone 55-plussers, in 2015 zal dat aantal verdrievoudigd zijn. Met name onder ouderen met lage inkomens neemt het percentage allochtonen toe. Allochtone ouderen en allochtonen met een beperking zijn moeilijk bereikbaar. Hierdoor is er weinig bekend over hun wensen en behoeften op het gebied van wonen, welzijn en zorg. De provincie wil beter beeld verkrijgen van deze doelgroepen zodat het aanbod beter afgestemd kan worden op hun specifieke vraag.

Resultaat:

- In juni 2008 is een projectvoorstel gerealiseerd als basis voor verdere activiteiten.

Tussenresultaat:

Om inzicht te krijgen is begin juli 2008, in opdracht van Wel Thuis!, door Alleato een onderzoek afgerond naar de situatie op het gebied van wonen, welzijn en zorg van allochtone ouderen en allochtonen met een beperking in de provincie Utrecht. Voorlopige conclusies uit het rapport zijn:

- dat allochtone ouderen meer te kampen hebben met gezondheidsproblemen dan autochtonen;
- er meer beschikbaarheid is aan mantelzorg maar dat het in de praktijk niet altijd haalbaar is om de volledige zorg aan familie over te laten;
- mantelzorgers vaak overbelast zijn en de weg naar ondersteuning niet kennen;
- allochtonen een informatieachterstand hebben en onvoldoende bekend zijn met de mogelijkheden op het gebied van wonen, welzijn en zorg;
- er op dit moment weinig tot geen aanbod bestaat dat voldoet aan hun vraag.

Vooruitblik

Naar aanleiding van het onderzoeksrapport kunnen een aantal ondersteuningslijnen worden onderscheiden. Deze zullen de komende maanden worden uitgewerkt en opgepakt. Van belang is onder meer dat het onderwerp op de agenda van gemeenten en lokale organisaties geplaatst wordt, dat de informatieachterstand binnen allochtone groepen zelf teruggedrongen wordt en dat met (vertegenwoordigers van) allochtone groepen pilots opgezet worden gericht op bijvoorbeeld dagopvang of kleinschalige woonvormen die voorzien in hun specifieke behoeften. De aandacht zal voornamelijk vooral uitgaan naar Turkse en Marokkaanse ouderen en Turkse en Marokkaanse ouders van kinderen met een verstandelijke beperking, aangezien zij de grootste groep vormen. Om allochtonen beter in staat te stellen om mantelzorg te verlenen, neemt Wel Thuis! daarnaast deel aan de Amersfoortse pilot "Kleur in actie!".

Spoor 3: Kennisdeling

3.1 Project Monitor Wel Thuis!

Metten is sturen

Doel:

De monitor levert betrouwbare informatie op waarmee we de voortgang in de realisatie van de programmadoelstellingen kunnen meten. Aan de hand van de resultaten kan per gemeente vastgesteld

worden waar eventuele extra aandacht vereist is en welke ondersteuning vanuit het programma gewenst is.

Resultaat:

- Een systeem dat actuele en betrouwbare informatie biedt over de voortgang in de realisatie van voldoende woningen met welzijn en zorg in de provincie Utrecht. Per gemeente zijn de volgende gegevens in kaart gebracht:
  - demografische ontwikkelingen;
  - opgave naar woonzorgvormen voor de doelgroepen: ouderen; mensen met lichamelijk en/of verstandelijke beperkingen; mensen met psychische problemen;
  - Vraag, aanbod en plannen m.b.t. huur en koopwoningen (1/2, 3 en 4 sterrenwoningen) en intramuraal (beschermd) wonen;
  - Zorg en welzijnsvoorzieningen, woonservicezones en nieuwbouw in kaartbeeld.
- De monitor zal jaarlijks geactualiseerd worden en uiteindelijk de basis zijn van de finale verantwoording aan het einde van de programmaperiode (2011).

Tussenresultaat:

- In september is de eerste monitorrapportage in conceptvorm opgeleverd.

Vooruitblik:

- In november ontvangen alle gemeenten de provinciale rapportage en hun eigen gemeentelijke rapportage
- Op basis van de rapportages worden met gemeenten gesprekken gevoerd over de uitkomsten, eventuele blinde vlekken, knelpunten en ondersteuning.
- Waar mogelijk wordt de ontbrekende informatie aangevuld
- In het voorjaar 2009 is de tweede versie van de monitor gepland.

3.2 Project Informatie-uitwisseling

Kennisbank

Het aantal bezoekers groeit verder

Doel:

De kennisbank is in 2004 opgezet met het doel een databank te realiseren waarin goede voorbeeldprojecten staan van woonzorgzones, welzijnsinitiatieven, kleinschalig wonen, domotica-initiatieven en vele andere woon-welzijn-zorgprojecten in de provincie Utrecht. De uitvoer van de kennisbank is in handen van Alleato. Actualisatie vindt tenminste vier keer per jaar plaats.

Resultaten:

- Een digitale infrastructuur voor het uitwisselen van vakinhoudelijke kennis en ervaring rond integrale en mogelijk vernieuwende en spraakmakende initiatieven in de provincie Utrecht, op het gebied van wonen, welzijn en zorg.

Tussenresultaat:

- Per september 2008 staan er 158 projecten vermeld op de Kennisbank.
- Het aantal bezoekers groeit gestaag en komt nu op zo'n 700 bezoekers per maand

Overige activiteiten

Wel Thuis! treedt naar buiten.

Resultaat:

- Jaarlijks wordt er een themabijeenkomst georganiseerd

Tussenresultaten:

- Op 19 juni is er een wonen-welzijn-zorg zomermarkt georganiseerd voor alle contactpersonen van Wel Thuis! Doel van de bijeenkomst was alle relevante partijen op het gebied van wonen, welzijn en zorg te informeren over de activiteiten en het ondersteuningsaanbod vanuit de provincie. Zo hebben we bijvoorbeeld alle subsidieregelingen van de provincie Utrecht op het gebied van wonen, welzijn en zorg overzichtelijk in kaart gebracht, konden mensen zich aanmelden voor hulp bij het invullen van een subsidieaanvraag en informatie verkrijgen over de diverse projecten. Tijdens de zomermarkt waren stands aanwezig van Wel Thuis!, de Sociale Agenda, Sport, het aanjaagteam wonen, de afdeling Subsidie-en Inkoop en de regiotaxi.
- Er zijn diverse brochures ontwikkeld en verspreid (over onder meer de evaluatie van Wel Thuis! 2003-2007, het programmaplan van Wel Thuis! 2008-2011 en over de afzonderlijke projecten).
- Er zijn twee digitale nieuwsbrieven verschenen en de derde verschijnt binnenkort.
- De Wel Thuis! website is geactualiseerd. De digitale nieuwsbrief vormt een directe koppeling met de website.

Vooruitblik:

- In het voorjaar van 2009 zal er een groot kennissymposium georganiseerd worden. Hiervoor wordt samenwerking gezocht met Actiz/Aedes en/of Vilans en een evenementenbureau.
- In december/januari zal een bijeenkomst georganiseerd worden voor directeuren van een aantal toonaangevende woningbouwcorporaties. Doel: afspraken maken over de bijdrage van corporaties aan de realisatie van voldoende geschikte woningen met welzijn en zorg en de ondersteuning die de provincie hierbij kan bieden.

Financiële verantwoording

Van het programma *Wel Thuis! 1* is € 3.622.000,- overgeboekt uit het jaar 2007, ten behoeve van de nog lopende projecten. Hiervan zal € 3.505.000,- worden besteed en € 117.000,- doorgeschoven naar 2008, ten bate van de ontwikkeling van een levensloopbestendige wijk Zeist-Oost. De uitvoeringsplannen die de gemeente Zeist daarvoor ontwikkelt, kunnen op z'n vroegst in januari 2009 ter goedkeuring worden voorgelegd aan Provinciale Staten.

Voor het programma *Wel Thuis! 2* is € 11.200.000,- beschikbaar gesteld. Van dat bedrag is € 3.160.000,- gereserveerd voor het jaar 2008. Naar verwachting zal hiervan € 1.960.000,- daadwerkelijk besteed kunnen worden. De bedragen die overgeboekt worden naar 2009 zijn:

- Toekomst Thuis! € 200.000,- . Gezien de vertragingen in de uitrol van bestaande projecten zijn in 2008 nog geen nieuwe initiatieven gestart. Het overgehevelde bedrag zal besteed worden aan de subsidie-regeling 2009 en de samenwerkingsovereenkomst met de provincie Noord-Brabant.
- Regionale overeenkomsten/ondersteunen gemeenten € 300.000,-. Hiervoor was in 2008 € 850.000,- gereserveerd. Met de gemeenten in de regio Zuid-Oost Utrecht zijn tot dusver geen afspraken gemaakt over het realiseren van voldoende woningen met zorg en welzijn. De provincie wil hiervoor € 750.000,- beschikbaar stellen. Hoewel er al diverse ondersteuningsaanvragen ingediend zijn, zal het gehele bedrag vermoedelijk in 2008 nog niet besteed kunnen worden.
- Stimulering levensloopbestendige wijken € 700.000,-: Dit geld is bestemd voor de levensloopbestendige wijk Zorgeloos Wonen in Zeist (zie opmerking hierboven).

Volgende voortgangsrapportage

De volgende voortgangsrapportage verschijnt april/mei 2009.

Bijlage: Definitie sterrenwoningen

	Definities
1/2-sterwoning (nultredenwoning)	Rollator-toegankelijk of rollator-doorgankelijk: de toegang van de woning en het woongebouw is zonder belemmeringen bereikbaar. De woning en het woongebouw hebben geen of minimale drempels
3-sterwoning (aanpasbare woning)	Rolstoel-toegankelijke woning. De woning is relatief geschikt om te worden aangepast tot 4-sterwoning (zorgwoning). Aanpasbaarheid stelt wel eisen aan de minimale maten binnen de woning. Bij nieuwbouw is het niveau rolstoel-toegankelijk (3 sterren), bij het opplussen van bestaande woningen kan volstaan worden met het niveau van rollator-toegankelijk (1 of 2 sterren)
4-sterwoning (zorgwoning)	Rolstoel-doorgankelijke woning met de mogelijkheid van zorg op afroep of 24-uurszorg vanuit een zorg- en dienstverleningspunt in de directe nabijheid. Vaak gaat het om geclusterde vormen van wonen.
Kleinschalig beschermd wonen	Individuele, maar niet- zelfstandige wooneenheden, met 24-uurs begeleiding, zorg en toezicht, gemeenschappelijke ruimte en zorgruimte. Voorbeelden: kleine geclusterde woonvormen voor dementerende ouderen, gezinsvervangende tehuis, woonboerderij waar onder 24-uurstoezicht ook kan worden gewoond, beschermde woonvormen voor ggz-cliënten, beschermde woonvormen voor lichamelijk / verstandelijk gehandicapten
Grootschalig beschermd wonen	Wonen in een intramurale instelling, met 24-uurs begeleiding, zorg en toezicht. Voorbeelden: verzorgingshuizen, verpleeghuizen, instellingen voor gehandicapten, psychiatrische tehuizen, etc.

Bron: Gemeente Rotterdam.